

Kortlægning over kommunernes arbejde med affaldsforebyggelse

Mette Hoffgaard Ranfelt
Miljøpolitisk chefrådgiver
Danmarks Naturfredningsforening

Baggrund

Begrænset fokus på affaldsforebyggelse i Danmark

- Vi er et af de lande i EU, der skaber mest affald per indbygger, ifølge [Eurostat](#)
- Ny [rapport](#) fra EU's Miljøagentur peger på, at Danmark er det dårligste land i Norden til at forebygge affald
- [Handlingsplan](#) for cirkulær økonomi – national plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032 – begrænset fokus på affaldsforebyggelse, ingen nationale mål
- Kalder på et øget fokus på affaldsforebyggelse – alle aktører bør bidrage
- Lokalafdelingerne spørger – hvad gør man i andre kommuner?

Link til kampagne
– emiskrald.dk

Kommunernes rolle

- Kommunerne er ikke forpligtede til at arbejde med affaldsforebyggelse* og kan ikke finansiere affaldsforebyggende initiativer over affaldsgebyret
- Men mange kommuner har alligevel gang i spændende initiativer på området
- Alle kommuner skal have opdateret deres affaldsplan inden årets udgang
- Flere kommuner er i gang med at udarbejde DK2020-klimaplaner
- Kortlægningen kan fungere som inspirationsværktøj for de kommuner, som ønsker at gøre mere

* Krav om at stille et område til rådighed på kommunale genbrugspladser, hvor borgere kan levere genstande til direkte genbrug, samt at affaldshåndteringen skal ske i overensstemmelse med affaldshierarkiet.

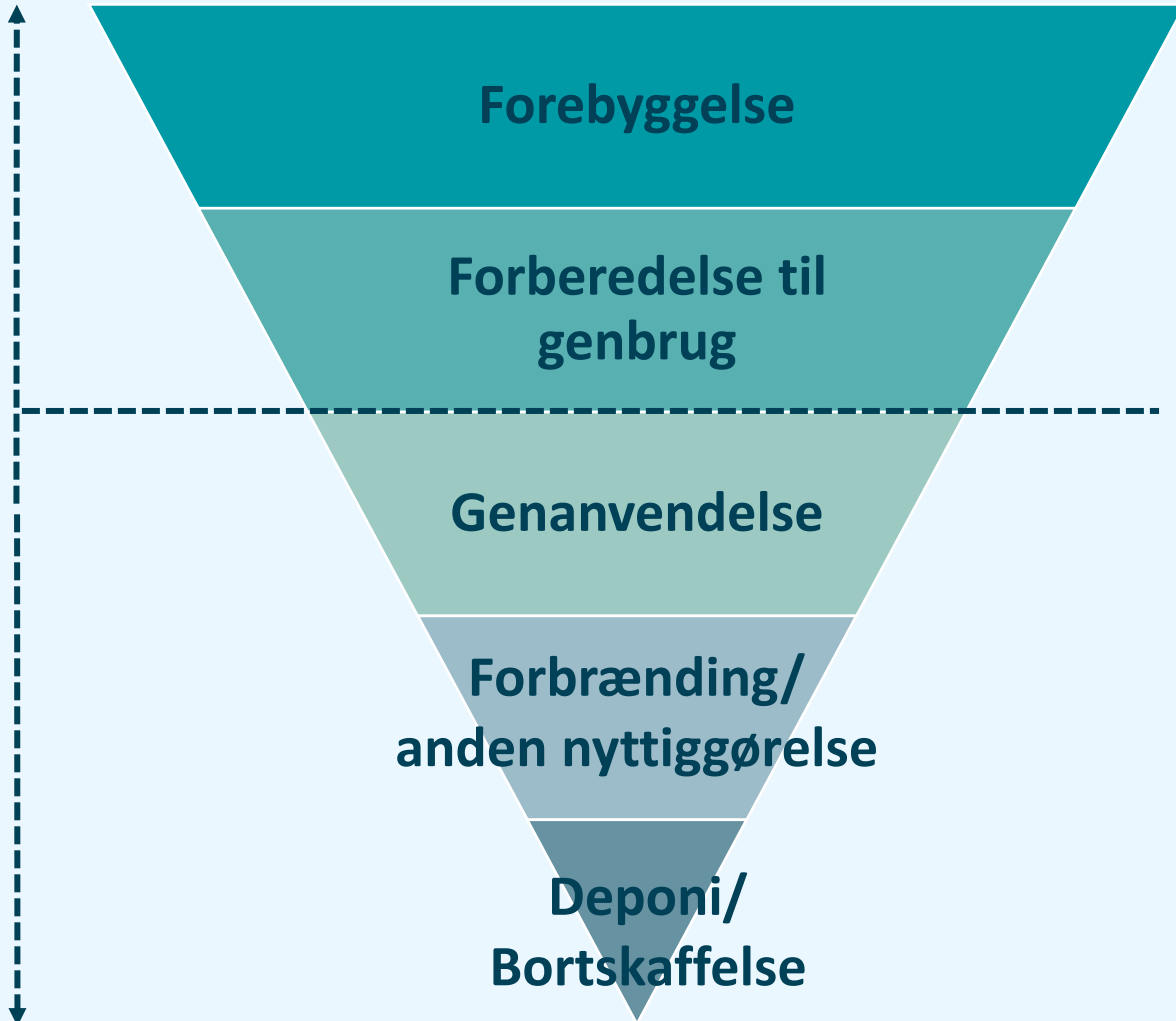
Samarbejde

- Kortlægning i samarbejde med Gate21 og Aalborg Universitet
- Kommunernes arbejde med affaldsforebyggelse i gældende affaldshåndteringsplaner og DK2020-klimaplaner
- Dialog med DAF og KL i processen

AALBORG UNIVERSITET

De to øverste led i affaldshierarkiet

Eksempler på affaldsforebyggende initiativer:

- Kvantitative mål for reduktion og genbrug
- Offentlige indkøb
- Understøttende regulering
- Uddannelse af medarbejdere
- Partnerskaber
- Virksomhedssamarbejder
- Industrielle symbioser
- Socioøkonomiske projekter
- Oprettelse af materialebanker
- Genbrugsinitiativer
- Reparationsinitiativer
- Up-cycling-projekter
- Byttemarkeder
- Deleøkonomiske projekter
- Kampagner
- Formidling og undervisning
- Understøttende analysearbejde
- Udviklings- og innovationsprojekter

Lysegrå:

- Kommunen har IKKE konkrete initiativer i deres affaldshåndteringsplan eller DK2020-plan om affaldsforebyggelse og forberedelse med henblik på genbrug, der rækker udover kravene i den nationale affaldsplan.

Grågrøn:

- Kommunen har konkrete initiativer i deres affaldshåndteringsplan eller DK2020-plan om affaldsforebyggelse og forberedelse med henblik på genbrug, der rækker udover kravene i den nationale affaldsplan.
- Kommunens affaldshåndteringsplan er IKKE opdateret efter 2019.

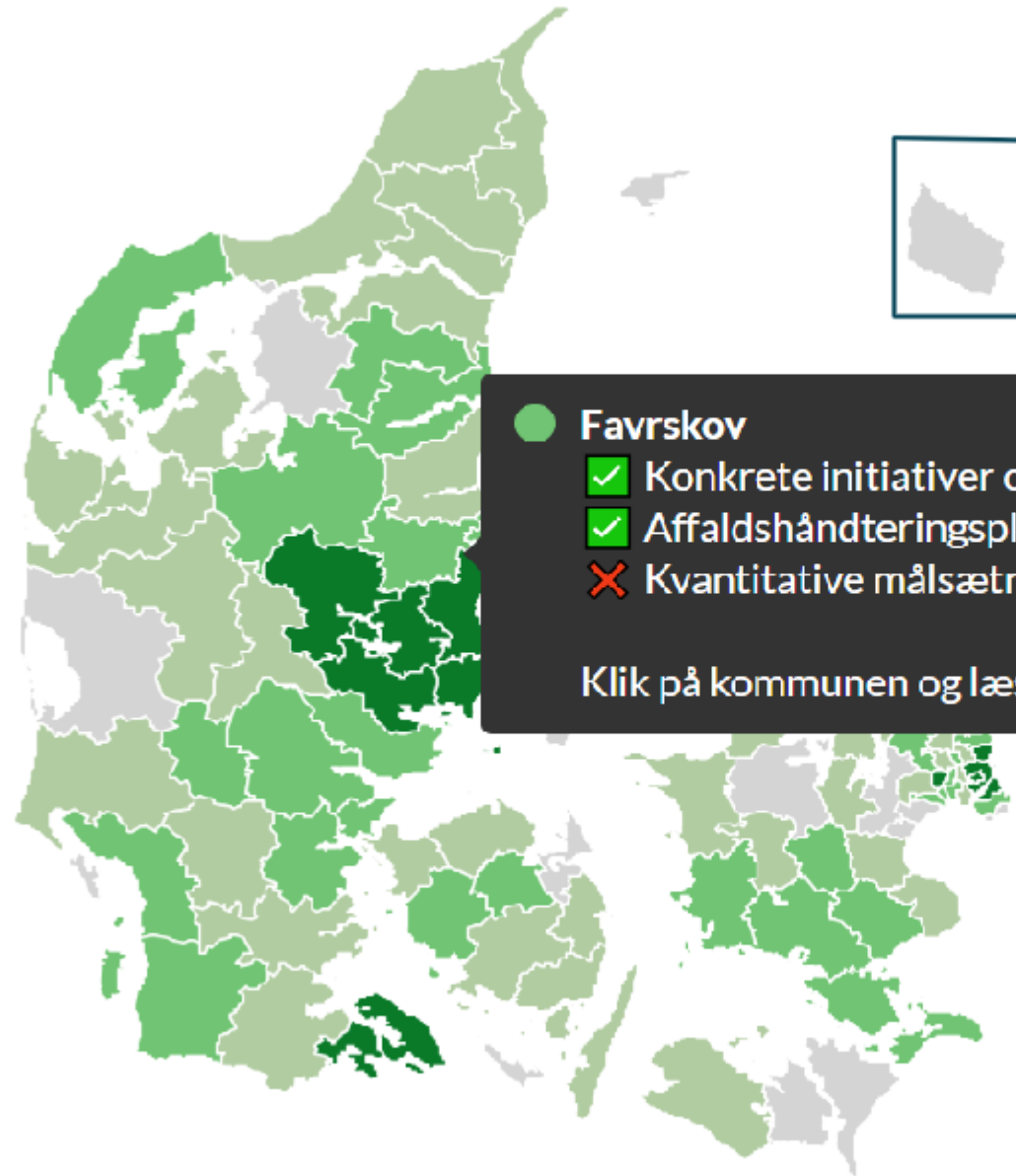
Lysegrøn:

- Kommunen har konkrete initiativer i deres affaldshåndteringsplan eller DK2020-plan om affaldsforebyggelse og forberedelse med henblik på genbrug, der rækker udover kravene i den nationale affaldsplan.
- Kommunens affaldshåndteringsplan er opdateret efter 2019.

Mørkegrøn:

- Kommunen har konkrete initiativer i deres affaldshåndteringsplan eller DK2020-plan om affaldsforebyggelse og forberedelse med henblik på genbrug, der rækker udover kravene i den nationale affaldsplan.
- Kommunens affaldshåndteringsplan er opdateret efter 2019.
- Affaldshåndteringsplanen eller DK2020-planen indeholder konkrete, kvantitative målsætninger for affaldsreduktion og/eller genbrug.

Danmarkskort

- Favrskov
 - ✓ Konkrete initiativer om affaldsforebyggelse
 - ✓ Affaldshåndteringsplan opdateret efter 2019
 - ✗ Kvantitative målsætninger for affaldsreduktion og/eller genbrug
- Klik på kommunen og læs mere

Link til kortlægningen – [klik her.](#)

Frederiksberg Kommune

Kategori 4 Konkrete initiativer om affaldsforebyggelse Affaldshåndteringsplan opdateret efter 2019 Kvantitative målsætninger for affaldsreduktion og/eller genbrug

Affaldsplan 2026-2032 (vedtaget 2021)

https://www.frederiksberg.dk/sites/default/files/2021-08/ressource_og_affaldsplan_2026.pdf

- Tilbud om Cirkulær Økonomi-tjek til virksomheder, håndværkere og entreprenører.
- Oplæg om cirkulær økonomi for iværksættere, erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner mm.
- Forsøg med cirkulært byggeri og cirkulære renoveringer.
- Bæredygtighedslaboratorium som pilotprojekt ift. opbygning af partnerskaber inden for cirkulær økonomi, cirkulært byggeri og cirkulær adfærd.
- Forud for nye udbud undersøger kommunen, hvorvidt det er nødvendigt at købe nyt. Alternativ kan være køb af produkter med lang levetid, emballage der genbruges, leje-, leasing- og serviceaftaler frem for køb.
- Udfasning af engangsservice – også til events med offentlig adgang.
- Etablering af kommunalt organiseret bytteordning for private ejendomme.
- Bytteordninger på kommunale institutioner og afdelinger.
- Tværgående strategi mod madspild i kommunen.

Kvantitativt mål

Mål om at reducere affaldsmængden med 1 % om året og firedoble direkte genbrug i 2026 sammenlignet med 2018.

DK2020-plan

https://www.frederiksberg.dk/sites/default/files/2021-05/dk2020_frederiksberg_klimaplan_1.pdf

Henviser til affaldsplanen.

Stikord

Virkemidler

Kvantitative mål
Virksomhedssamarbejde
Formidling og
undervisning
Analyser
Offentlige indkøb
Regulering
Byttemarkeder

Fokusområder

Byggeri
Emballage
Madspild

Affaldsplan 2019-2022

<https://renosydaffaldsplan.dk/wp-content/uploads/2019/08/Renosyd-Affaldsplan-tilrettet-juli-2019.pdf>

*Skanderborg og Odder Kommuner udarbejder en fælles affaldsplan i samarbejde med Renosyd.

- Samarbejde med Renosyd om etablering af reparationsværksteder som socialøkonomisk virksomhed.
- Understøtte det lokale erhvervsliv ift. genbrug af byggematerialer.
- Fokus på mere elektronik til genbrug.
- Undersøge muligheder for at etablere et genbrugsbyggemarked eller lignende.
- Mulig etablering af et "lagerhotel" til opbevaring af byggematerialer fra nedrevne kommunale bygninger, der kan genbruges til nye byggerier i kommunerne.
- Udvikling af flere reparationsværksteder, hvor affald indleveret på Renosyds genbrugspladser, repareres eller forbedres og derefter genbruges eller sælges.
- Samarbejde med lokale borger- og/eller organisationsdrevne initiativer, hvor borgerne kan komme og reparere deres egne ting, eksempelvis gennem etablering af "Repair-café's".

Kvantitative mål

- Reducering af mængden af husholdningsaffald med 1 % årligt.
- Indsamlings af affald til genbrug øges til 10 kg. pr. borger i 2022.

DK2020-plan

<https://www.odder.dk/borger/teknik-miljo/klima/dk2020-klimaplan-for-odder-kommune/>

- Partnerskaber med borgere, boligforeninger og virksomheder om blandt andet forbrug.
- Tværgående aktiviteter i form af oplysningskampagner, undervisningsforløb, og aktiviteter, der på én gang er sociale aktiviteter og klimaaktiviteter som f.eks. repair-caféer.
- Der er et delmål omkring ændret forbrug og genbrug, men det er ret ukonkret i DK2020-planen.

Stikord

Virkemidler

Kvantitative mål
Socioøkonomisk
virksomhed
Reparation
Genbrug
Virksomhedssamarbejde
Materialebank
Partnerskaber

Fokusområder

Byggeri
Elektronik

Affaldsplan 2021-2026

https://www.affaldvarme.dk/media/ot5fyv11/affaldsplan_2021-2026_paaveimodcirkulaertaarhus.pdf

- [Kredsløb](#) skal bidrage til at nedbryde barriererne for reparation og understøtte, at flere ting repareres og forbedres, så deres samlede levetid forlænges mest muligt.
- Genbrugsstationer som materialecentraler – i højere grad adgang til de indleverede materialer og reparationstaciliteter på genbrugsstationerne.
- Afdække potentialet for at give erhvervsvirksomheder direkte adgang til indsamling af materialer på genbrugsstationerne.
- Understøtte og facilitere cirkulære samarbejder med private virksomheder og vidensinstitutioner.
- Understøtte eksisterende muligheder og skabe nye rammer og strømme for genbrug, reparation og upcycling i samarbejde med organisationer, frivillige og erhverv.
- Etablere, understøtte og udbrede faciliteter til, at aarhusianerne kan bytte genbrug med hiranden.
- Opbygge viden og lave forsøg med reparation - kontaktfremidler mellem borgere og reparatører eller ved at stille faciliteter i form af værktøj eller værksted til rådighed. Forsøg med rullende reparationsværksted.
- Mulig etablering af reservedelslagre på genbrugsstationerne eller på [REUSE](#), hvor borgerne ville have mulighed for at hente genbrugte reservedele til deres reparationer.

Kvantitativ målsætning

Mål om tre gange mere til genbrug i 2026.

DK2020-plan

<https://gogreenwithaarhus.dk/media/62187/klimahandlingsplan-2021-2024.pdf>

- Fokus på "den cirkulære by", byggeriets samlede værdikæde og en mere helhedsorienteret måde at bygge, udvikle og planlægge på, f.eks. gennem fremme af renovering og genbrug frem for nybyggeri, materialbanker og demonstrationsbyggerier med klimavenlige materialer.
- Brugen af fossile og jomfruelige materialer i industrien skal erstattes med mere cirkulære modeller.
- Strategisk indsats for grøn omstilling i indkøb og udbud.

Stikord

Virkemidler

Kvantitative mål

Reparation

Genbrug

Materialebanker

Virksomhedssamarbejde

Partnerskaber

Up-cycling

Byttemarkeder

Analysen

Offentlige indkøb

Fokusområder

Byggeri

Eksempler ift. indkøbspolitik

Initiativer fra bl.a. Egedal, Glostrup, Kolding, Middelfart, Randers, Vejle

- Undersøge mulighederne for at indarbejde principper for grønne indkøb i udbudsmateriale.
- Indarbejde affaldsforebyggelseskrav som eksempelvis levetid og reparerbarhed som parametre.
- Indføre krav om livscyklusvurdering.
- Udfase engangsservice i kommunens institutioner og stille krav om genbrug.
- Undersøge mulighederne for at købe brugt i stedet for nyt og indgå aftaler om reparation.
- Oprettelse af materialebanker, så eksempelvis møbler kan få nyt liv i andre af kommunens institutioner.
- Stille affaldsforebyggende krav til kommunale byggerier og renoveringer.
- Benytte product-as-a-service-aftaler i stedet for at købe produkterne.
- Udarbejde en plaststrategi, hvor kommunen som virksomhed vil reducere mængden af plastaffald.

Spørgsmål

Mail til nye planer: nyplan@dn.dk

Mette Hoffgaard Ranfelt

mette@dn.dk

31 19 32 51